

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 23. marraskuuta 2016
(OR. en)

14774/16

DEVGEN 261
ONU 132
ENV 735
ACP 169
FIN 821
RELEX 984

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	23. marraskuuta 2016
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	COM(2016) 739 final
Asia:	KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Seuraavat toimet Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi Kestävyyttä edistävät EU:n toimet

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2016) 739 final.

Liite: COM(2016) 739 final

Strasbourg 22.11.2016
COM(2016) 739 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Seuraavat toimet Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi

Kestävyyttä edistävät EU:n toimet

{SWD(2016) 390 final}

1. JOHDANTO – EU:N SITOUTUMINEN KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

Kestävä kehitys on jo pitkään ollut Eurooppa-hankkeen ytimessä. EU:n perussopimuksissa tunnustetaan sen taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöulottuvuus, joita olisi käsiteltävä yhdessä. EU on sitoutunut edistämään kehitystä, joka vastaa nykypäivän tarpeisiin vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta vastata omiin tarpeisiinsa. Kestävän kehityksen ydin on sellaisen ihmisarvoisen elämän tarjoaminen kaikille, joka ei ylitä planeettamme asettamia rajoja ja jossa yhdistyvät taloudellinen hyvinvointi ja tehokkuus, rauhanomaiset yhteiskunnat, sosiaalinen osallisuus ja ympäristövastuu.

Eurooppalaisilla yhteiskunnilla on monia kestävyteen liittyviä haasteita, kuten nuorisotyöttömyys, väestön ikääntyminen, ilmastonmuutos, saastuminen, kestävä energia ja muuttoliike. Meidän on vastattava nykyisiin haasteisiin samalla tulevaisuuteen valmistautuen ja otettava huomioon maailmanlaajuisen muutoksen vauhti ja monimutkaisuus sekä maailman jatkuvasti kasvavan väestön tarpeet. Euroopan sosiaalisen mallin ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden säilyttämiseksi on olennaista investoida nuoriin, edistää osallistavaa ja kestävää kasvua, puuttua epätasa-arvoon ja hallita muuttoliikettä. Vastuullinen finanssipolitiikka ja uudistusten täytäntöönpano vahvistavat terveydenhuolto- ja eläkejärjestelmiemme kestävyttä. Luonnonpääoman säilyttämisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää nopeuttaa siirtymistä vähähiiliseen, ilmastonmuutoksen kestävään ja resurssitehokkaaseen talouteen sekä kiertotalouteen. Näiden haasteiden muuttaminen uusia yrityksiä ja työpaikkoja tuottaviksi mahdollisuuksiksi edellyttää voimakasta sitoutumista tutkimukseen ja innovointiin.

EU:lla on hyvä lähtöasetelma sekä vahvaa näyttöä korkeatasoisesta talouskehityksestä, sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta, demokraattisista yhteiskunnista ja sitoutumisesta kestävään kehitykseen, jolla on vankka perusta perussopimuksissa¹. Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa² edellytetään, että unioni varmistaa johdonmukaisuuden EU:n ulkoisten toimien eri alojen välillä sekä niiden ja EU:n muiden politiikkojen välillä.

Nykyisen komission toimikaudella kestävä kehitys on sisällytetty keskeisiin monialaisiin hankkeisiin sekä alakohtaisiin politiikkoihin ja aloitteisiin. Kestävää kehitystä koskeva Euroopan unionin strategia³ julkaistiin vuonna 2001, ja sitä tarkasteltiin vuosina 2006⁴ ja 2009⁵. Vuodesta 2010 lähtien kestävä kehitys on otettu osaksi Eurooppa 2020 -strategiaa⁶, jonka nykyinen komissio on vahvistanut ja joka rakentuu kolmen teeman ympärille: koulutus ja innovointi (”älykäs”), vähäiset hiilipäästöt, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja ympäristövaikutus (”kestävä”) ja työpaikkojen luominen ja köyhyyden vähentäminen (”osallistava”).

1.1 Kestävän kehityksen toimintaohjelma 2030 ja kestävä kehityksen tavoitteet

¹ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEU-sopimus’, 3 artiklan 5 kohta ja 21 artiklan 2 kohta.

² SEU-sopimuksen 21 artiklan 3 kohdan toinen alakohta.

³ KOM(2001) 264 lopullinen.

⁴ Neuvoston asiakirja 10917/06.

⁵ KOM(2009) 400 lopullinen.

⁶ KOM(2010) 2020 lopullinen.

Vuosi 2015 oli merkittävä kestävän kehityksen kannalta. Maailman johtajat hyväksyivät YK:n 70. yleiskokouksessa 25. syyskuuta 2015 globaalin kestävän kehityksen uuden toimintakehityksen, kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030⁷, jäljempänä 'Agenda 2030' tai 'Agenda 2030 -toimintaohjelma', jonka keskiössä ovat kestävän kehityksen tavoitteet. Samana vuonna hyväksyttiin myös Pariisin ilmastopöytäkirja⁸, Addis Abeban toimintasuunnitelma⁹, joka on kiinteä osa Agenda 2030 -toimintaohjelmaa, ja Sendain kehys katastrofiriskien vähentämiseksi¹⁰.

EU:lla oli keskeinen rooli globaalin Agenda 2030 -toimintaohjelman valmisteluissa. Toimintaohjelma on täysin Euroopan vision mukainen, ja siitä on tullut globaalin kestävän kehityksen suunnitelma koko maailman tasolla. Agenda 2030 edustaa sitoutumista köyhyyden poistamiseen ja kestävän kehityksen aikaansaamiseen maailmanlaajuisesti vuoteen 2030 mennessä huolehtien siitä, ettei kukaan jää jälkeen. Kestävän kehityksen 17 tavoitetta ja 169 alatavoitetta ovat luonteeltaan globaaleja, maailmanlaajuisesti sovellettavia ja sidoksissa toisiinsa. Kaikilla, niin kehittyneillä mailla kuin kehitysmaillakin, on yhteinen vastuu kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisesta. Agenda 2030 -toimintasuunnitelmassa yhdistetään tasapainoisella tavalla kestävän kehityksen kolme ulottuvuutta – taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöulottuvuus. Lisäksi se heijastaa ensimmäistä kertaa kansainvälistä yhteisymmärrystä siitä, että rauhaa, turvallisuutta, oikeuspalveluiden takaamista kaikille ja sosiaalista osallisuutta ei kannata tavoitella vain yksinään vaan että ne vahvistavat toisiaan.

Agenda 2030 perustuu globaaliin kumppanuuteen, jossa kaikki sidosryhmät ovat mukana. Se edellyttää kaikkien täytäntöönpanokeinojen hyödyntämistä sekä vankkoja seuranta- ja tarkastelumekanismia, joilla varmistetaan edistyminen ja vastuullisuus. Kestävän kehityksen 17 tavoitteeseen sisältyy sekä laadullisia että määrällisiä tavoitteita, joiden avulla voimme seuraavien 15 vuoden aikana valmistautua tulevaisuuteen ja työskennellä kohti ihmisarvoa, vakautta, planeetan terveyttä, oikeudenmukaisia ja selviytymiskykyisiä yhteiskuntia ja vauraita talouksia. Tavoitteet auttavat ohjaamaan lähtymisprosessia jäsenvaltioiden välillä, yhteiskuntien sisällä ja muun maailman kanssa.

1.2 Seuraavat toimet Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi

EU on täysin sitoutunut Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon edelläkävijänä yhdessä jäsenvaltioidensa kanssa toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Agenda 2030 edistää lisäksi yhtenäisen lähestymistavan omaksumista EU:n ulkoisen toiminnan ja sen muiden politiikkojen välille sekä EU:n kaikkien rahoitusvälineiden yhdenmukaisuutta.

EU:n vastaus Agenda 2030 -toimintaohjelmaan muodostuu kahdesta toimintalinjasta. Ensimmäinen toimintalinja esitellään tässä tiedonannossa. Sen tarkoituksena on sisällyttää kestävän kehityksen tavoitteet täysin EU:n poliittisiin puitteisiin ja nykyisen komission painopisteisiin, arvioida nykytilannetta ja tunnistaa tärkeimmät kestävyysliittävät ongelmat. Toisen toimintalinjan yhteydessä käynnistetään pohdinta pitkän aikavälin vision

⁷ YK:n päätöslauselma A/RES/70/1.

⁸ YK:n päätös -/CP.21, Pariisin sopimuksen hyväksyminen.

⁹ YK:n päätöslauselma A/RES/69/313.

¹⁰ Hyväksytty 18. maaliskuuta 2015 Sendaissa Japanissa järjestetyssä kolmannessa katastrofiriskien vähentämistä käsitelleessä YK:n maailmankonferenssissa.

kehittämisestä edelleen ja keskitytään vuoden 2020 jälkeen alakohtaisiin politiikkoihin kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi pitkällä aikavälillä. Vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevassa uudessa monivuotisessa rahoituskehyksessä kohdennetaan lisäksi EU:n talousarviosta maksettavia osuuksia uudelleen EU:n pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen.

2. EU:N PANOS AGENDA 2030 -TOIMINTAOHJELMAAN

Agenda 2030 tarjoaa EU:lle mahdollisuuden ankkuroida strategiset linjauksensa globaaleihin toimiin sellaisen kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi, jonka unioni on muodostanut yhdessä kumppaniensa kanssa. Kestävän kehityksen tavoitteisiin pyritään jo monien EU:n politiikkojen kautta, ja ne on sisällytetty kaikkiin komission kymmeneen painopisteeseen.

2.1 Kestävän kehityksen tavoitteita edistävien EU:n politiikkojen kartoittaminen

Tähän tiedonantoon liitettyssä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään kattava yleiskuva siitä, miten EU:n politiikat ja toimet vaikuttavat osaltaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen toisaalta EU:ssa ja toisaalta EU:n ulkoisen toiminnan kautta. Siinä esitetään tiivistetysti EU:n tärkeimmät toimet kaikkien 17 kestävän kehityksen tavoitteen osalta.

Kartoitus osoittaa, että EU:n nykyisillä politiikoilla vastataan kaikkiin tavoitteisiin. Eurooppa 2020 -strategialla on tärkeä rooli moniin kestävän kehityksen tavoitteisiin vastaamisessa. Vaikka Euroopassa on jo saatu aikaan hyviä tuloksia ja edistystä kaikkien tavoitteiden saavuttamisessa, koko Agenda 2030 -toimintasuunnitelman toteuttaminen vuoteen 2030 mennessä edellyttää täytäntöönpanon tehostamista ja lisää kohdennettuja toimia kaikilla aloilla.

Yksittäisten tavoitteiden saavuttamisessa käytettävät välineet riippuvat myös siitä, miten vastuu jakaantuu EU:n ja sen jäsenvaltioiden välillä.

EU pyrkii saavuttamaan kestävän kehityksen tavoitteet muun muassa seuraavien keskeisten toimien kautta:

Tavoitteen 1 ”Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta” osalta EU:n sisäinen rooli on toissijaisuusperiaatteen mukaisesti lähinnä tukea jäsenvaltioita köyhyyden torjunnassa ja auttaa niitä saavuttamaan Eurooppa 2020 -strategiassa asetettu köyhyyden vähentämistä koskeva päätavoite tilanteessa, jossa kriisi on haitannut edistymistä tavoitteen saavuttamisessa.

Tavoitteeseen 2 ”Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta” liittyen uudistetulla yhteisellä maatalouspolitiikalla on kolme tavoitetta, jotka ovat erittäin olennaisia ja EU:n asialistan kärjessä: elinkelpoinen ruoan tuotanto, luonnonvarojen kestävä hoito ja ilmastotoimet sekä tasapainoinen aluekehitys. Myös uudistetun yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteena on edistää kestäväpohjaista elintarvikkeiden saatavuutta kestävän kalastus- ja vesiviljelytoiminnan kautta. EU tukee vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston kautta jäsenvaltioiden toimia tarjota kaikkein vähävaraisimmille riittävästi turvallista ja ravitsevaa ruokaa. Näitä politiikkoja täydennetään

elintarvike- ja ravitsemusturvaa koskevilla tutkimus- ja innovointitoimilla, joita ovat esimerkiksi FOOD 2030 -tapahtuma.

Tavoitteen 3 ”Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille” osalta EU täydentää jäsenvaltioiden toimia lainsäädännöllä sekä muilla aloitteilla, jotka koskevat kansanterveyttä, terveydenhuoltojärjestelmiä ja ympäristöön (myös ilmanlaatuun, kemikaaleihin ja jätteisiin) liittyviä terveysongelmia. Terveys on tärkeää sekä yksilöiden hyvinvoinnin että kestävän talouden rakentamisen kannalta, koska sillä on keskeinen asema työmarkkinoille osallistumisen ja tuottavuuden lisäämisessä.¹¹ Komissio auttaa jäsenvaltioita kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa ja erityisesti kroonisiin sairauksiin liittyvän kuolleisuuden vähentämisessä, laadukkaan terveydenhuollon varmistamisessa, valmiuksien kehittämisessä maailmanlaajuisen terveysuhkien (myös mikrobilääkeresistenssin) ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi, HI-viruksen/aidsin hävittämisessä (ja hepatiitin vähentämisessä) sekä tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanossa.

Tavoitteen 4 ”Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet” osalta EU on asettanut Eurooppa 2020 -strategiassa päätavoitteita, jotka koskevat koulunkäynnin keskeyttäneiden ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden määrää. EU kohdistaa toimensa osaamisen ohjelman, erityisesti vertaisoppimista ja vaihtotoimintaa koskevien koulutusyhteistyön strategisten puitteiden 2020 ja Erasmus+-ohjelman kautta jäsenvaltioiden aktiiviseen tukemiseen, jotta nämä voivat parantaa koulutuksen laatua ja taata siten mahdollisuuksia nuorille.

Tavoitteeseen 5 ”Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia” liittyen sukupuolten välinen tasa-arvo on vahvistettu EU:n poliittisessa ja oikeudellisessa kehityksessä Euroopan yhdentymisen alusta alkaen, ja uusia politiikkoja kehitetään vallitsevan epätasa-arvon korjaamiseksi. Myös tavoite 10 ”Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä” on EU:n sosiaalisen toimintaohjelman ja koheesiopolitiikan keskiössä.

Ympäristön suojeleminen on keskeistä nykyisten ja tulevien sukupolvien elämänlaadun kannalta. Monilla kestävän kehityksen tavoitteilla on ympäristöluottavuus. Näitä ovat muun muassa seuraavat: tavoite 6 ”Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille”, tavoite 14 ”Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävää käyttöä” ja tavoite 15 ”Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen”. Ympäristön parantuminen Euroopassa viime vuosikymmeninä on saatu aikaan EU:n lainsäädännöllä, jolla on säädetty korkeatasoisesta vedenlaadun ja luonnon suojelusta. Lintu- ja luontotyyppidirektiiveillä suojellaan ekosysteemejä, ja Natura 2000 -verkoston suojelualueiden laajentaminen kattamaan 18 prosenttia EU:n maa-alasta on ollut merkittävä saavutus. Lisätoimia tarvitaan, jotta voidaan saavuttaa EU:n tavoitteet pysäyttää luonnon monimuotoisuuden häviäminen ja ennallistaa vähintään 15 prosenttia pilaantuneista ekosysteemeistä. Vaikka Euroopan kalakannat ovat aikaisemmin kärsineet liikakalastuksesta,

¹¹ Lähiaikoina julkaistava OECD:n ja EU:n raportti ”Health at a Glance: Europe 2016” osoittaa, että vaikka elinajanodote EU:ssa on pidentynyt keskimäärin seitsemällä vuodella 1990-luvun alun jälkeen, terveenä ja toimintakykyisenä elettyjen vuosien määrä ei monissa EU-maissa ole lisääntynyt.

monet kannat ovat nyt elpymässä vahvasti tieteeseen perustuvan yhteisen kalastuspolitiikan ansiosta. Hiljattain hyväksytyssä yhteisessä tiedonannossa *Kansainvälinen valtamerten hallinnointi*¹² esitetään toimia sen varmistamiseksi, että valtameret ovat turvallisia, puhtaita ja kestävästi hoidettuja.

EU:lla on edelleen joukko luonnonvaroihin liittyviä haasteita, ja se täydentääkin enenevässä määrin lainsäädännöllistä lähestymistapaansa muilla politiikoilla, joilla on tarkoitus *”Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys” (tavoite 12)*. Tässä yhteydessä pyritään resurssitehokkuutta ja kiertotaloutta koskevilla toimilla irrottamaan talouskasvu resurssien käytöstä ja ympäristön pilaantumisesta. Kestävä kulutus edellyttää myös kuluttajapolitiikkoja, joilla lisätään tietoisuutta ja annetaan kuluttajille mahdollisuus tehdä perusteltuja, kestävyyttä edistäviä valintoja.

Energian ja ilmaston aloilla, joihin liittyvät *tavoite 7 ”Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille”* ja *tavoite 13 ”Toimia kiireellisesti ilmastomuutosta ja sen vaikutuksia vastaan”*, EU on asettanut kunnianhimoisia vuoteen 2030 ulottuvia tavoitteita kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, energiatehokkuuden parantamiseksi ja uusiutuvan energian osuuden kasvattamiseksi. Lisäksi on tehty poliittinen sitoumus osoittaa vähintään 20 prosenttia EU:n talousarviosta ilmastotoimiin. Komissio on jo ehdottanut¹³, miten kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää kaikilla talouden aloilla. Lisäksi on valmisteilla aloitepaketti puhtaan energian käyttöön siirtymisen nopeuttamiseksi. Paketissa keskitytään energiatehokkuutta ja uusiutuvia energialähteitä koskevien tavoitteiden saavuttamiseen energiaunionin ja erityisesti vuoteen 2030 ulottuvien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden toteuttamiseksi. Paketti auttaa lisäämään työpaikkoja ja vaikuttaa nopeasti reaalitalouteen.

Sosioekonomiselta kannalta työllisyyttä ja älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevalla Eurooppa 2020 -strategialla tähdätään 20–64-vuotiaiden 75-prosenttiseen työllistymiseen, millä pyritään vastaamaan *tavoitteeseen 8 ”Edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttää ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja”*. Työmarkkinoiden elpyminen vahvistui vuosina 2015 ja 2016, ja myös useimmat indikaattorit paranivat. Työllisyysaste (20–64-vuotiaat) kasvoi EU:ssa 0,9 prosenttiyksikköä vuonna 2015 ja jatkoi kasvuaan vuoden 2016 toisella neljänneksellä edelleen 71,1 prosenttiin ja ylitti näin kriisiä edeltäneen (vuotuisen) tason 70,3 prosenttia vuonna 2008.¹⁴ Vaikka jäsenvaltioiden väliset työmarkkinoiden erot ovatkin kutistuneet, ne ovat kuitenkin suuria verrattuna kriisiä edeltäneeseen tilanteeseen, ja useilla jäsenvaltioilla on edelleen haasteita, jotka liittyvät nuorison ja vammaisten työttömyyteen.

Tavoitteeseen 9 ”Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita” liittyen Euroopan investointiohjelmasta katetaan strategisia investointeja keskeisille aloille (kuten infrastruktuuri, tutkimus ja innovointi) sekä pienyritysten riskirahoitukseen. Myös Euroopan rakenne- ja investointirahastoista¹⁵ katetaan investointeja infrastruktuuriin sekä tutkimukseen ja innovointiin. Verkkojen Eurooppa -välineestä

¹² JOIN(2016) 49 final.

¹³ COM(2016) 500 final.

¹⁴ Eurostat.

¹⁵ Euroopan rakenne- ja investointirahastot (ERI-rahastot): koheesiopolitiikan kolme rahastoa (Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), koheesiorahasto ja Euroopan sosiaalirahasto (ESR)), Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto) ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR).

rahoitetaan kestäviä verkkoja ja infrastruktuureja liikenteen, televiestinnän ja energian aloilla. Tutkimusta ja innovointia, jotka tukevat käytännöllisesti katsoen kaikkien kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa, rahoitetaan tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta (Horisontti 2020). Euroopan innovaatioiden tulostaulu osoittaa edelleen vuonna 2016, että EU:lla on suorituskyyvyssä mitattuna merkittävä johtoasema verrattuna moniin muihin, ja haasteena on tämän aseman säilyttäminen.

Tavoitteen 11 ”Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat” osalta todettakoon, että kahdeksan kestävimmän kaupungin joukossa on viisi EU:n kaupunkia: Tukholma, Wien, Lontoo, Frankfurt ja Hampuri.¹⁶ Kaupunkeja koskeva EU:n toimintaohjelma on komission, jäsenvaltioiden ja eurooppalaisten kaupunkien yhteinen hanke, jolla vahvistetaan EU:n ja kansallisten politiikkojen kaupunkiulottuvuutta. EU vahvistaa YK:n uuden kaupunkikehitysohjelman mukaisesti kaupunkiympäristöjen kestävyyttä ehkäisemällä katastrofeja ja ilmastoon liittyviä riskejä. EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastositopimus on alue- ja paikallistason alhaalta ylöspäin suuntautuva hanke, jolla pyritään yhdenmukaistamaan lieventämään ilmastomuutosta ja sopeutumaan siihen sekä varmistamaan turvallisen, kestävä ja kohtuuhintaisen energian saatavuus.

Tavoitteen 16 ”Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla” osalta EU:lla on politiikkoja ja säädöksiä, joista monien taustalla olevat periaatteet perustuvat Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin peruskirjaan ja ovat kunnianhimoisempia kuin kestävä kehityksen tavoite 16.

Tavoitteen 17 ”Tukea vahvemmin kestävä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta” yhteydessä komissio pyrkii tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa panemaan toimintaohjelman täytäntöön käynnistämällä mahdollistavia politiikkoja, ottamalla käyttöön täytäntöönpanon rahoitusvälineitä kaikista lähteistä, myös yksityiseltä, hyödyntämällä valmiuksien kehittämistä, tiedettä, teknologiaa ja innovointia sekä kauppaa, huolehtimalla politiikan johdonmukaisuudesta ja muodostamalla kumppanuuksia kestävien tulosten aikaansaamiseksi. Heti YK:n Agenda 2030 -toimintasuunnitelman jälkeen hyväksytyssä *Kaikkien kauppa* -strategiassa¹⁷ EU sitoutuu vastuulliseen kauppa- ja investointipolitiikkaan kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanovälineenä, jolla osaltaan edistetään työllisyyttä, kestävä kasvua ja investointeja sekä Euroopassa että sen ulkopuolella.

Lisäksi useilla EU:n rahoitusvälineillä täydennetään EU:n politiikkoja ja toimia ja edistetään laaja-alaisesti kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Esimerkiksi Euroopan rakenne- ja investointirahastojen kautta toteutettava koheesiopolitiikka on EU:n tärkein investointipolitiikka, jonka tavoitteena on saada aikaan taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus vähentämällä kehityseroja eri alueiden välillä. Sillä edistetään Eurooppa 2020 -strategian tavoitteisiin ja erilaisiin kehitystarpeisiin vastaamista kaikilla EU:n alueilla 350 miljardilla eurolla kaudella 2014–2020. Myös EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma Horisontti 2020 on laaja-alainen, ja siitä rahoitetaan hankkeita, jotka tukevat

¹⁶ Arcadis, Sustainable Cities Index 2016 (2016).

¹⁷ COM(2015) 497 final.

monia kestävän kehityksen tavoitteita. EU varmistaa monin tavoin yhteisvaikutukset rahoitusvälineiden ja politiikkojen välillä.

2.2. Komission 10 painopisteen panos Agenda 2030 -toimintasuunnitelmaan

Nykyisen komission poliittisessa ohjelmassa keskitytään Euroopan parlamentin kanssa käytyjen keskustelujen myötä ja neuvoston asiakirjan ”Unionin strateginen ohjelma muutoksen aikoina” inspiroimana työllisyyteen, kasvuun, oikeudenmukaisuuteen ja demokraattiseen muutokseen. Ohjelman kymmenen painopistettä liittyvät Euroopan keskeisiin haasteisiin. Monet kestävän kehityksen tavoitteista liittyvät tiiviisti näihin haasteisiin ja komission kymmeneen painopisteeseen nivoutuviin tavoitteisiin.

Seuraavassa jaksossa tarkastellaan kaikkein olennaisimpia yhteisvaikutuksia kestävän kehityksen tavoitteiden ja kymmenen painopisteen välillä. Tavoitteiden ja komission tärkeimpien painopisteiden yhteisvaikutusten täysimääräinen hyödyntäminen varmistaa vahvan poliittisen sitoutumisen ja ehkäisee sen, että kestävän kehityksen tavoitteita toteutettaisiin poliittisessa tyhjiössä.

Lisäksi 2.3. jaksossa tarkastellaan tärkeimpiä sitoumuksia EU:n ulkoisessa toiminnassa, joka kattaa kauppaa koskevan painopisteen 6 sekä painopisteen 9 ”EU maailmannäyttämöllä”.

Suurin osa painopisteeseen 1 ”Uutta pontta työllisyyteen, kasvuun ja investointeihin” liittyvästä työstä on kestävän kehityksen tavoitteiden suora toteuttamista sekä Euroopan kohtaamiin keskeisiin kestävyysshaasteisiin vastaamista.

Maailmanlaajuisen talous- ja rahoituskriisin alkamisesta lähtien EU on kärsinyt korkeasta työttömyydestä, investointivajeesta ja kilpailukyvyn puutteesta. Köyhyys ja eriarvoisuus ovat edelleen huolestuttavia. Euroopan sosiaalinen malli ei kestä tulevaisuudessa, jos kasvu pysyy nykyisellä tasollaan. Ikääntyvässä yhteiskunnassa, jossa EU:n tasolla tällä hetkellä keskimäärin kaksi työssä käyvää henkilöä elättää yhtä työmarkkinoiden ulkopuolella olevaa henkilöä¹⁸, eläkevastuut kasvavat monissa jäsenvaltioissa merkittävästi¹⁹ samalla kun nuorisotyöttömyys pysyy korkeana.

Tästä syystä nykyisen komission tärkeimpänä painopisteenä on alusta alkaen ollut työllisyyden, kasvun ja investointien edistäminen. Euroopan sosioekonominen kehitys on kuluneiden 60 vuoden aikana ollut onnistunutta, ja sitä on jatkettava luomalla kestäviä työpaikkoja, joiden avulla synnytetään mahdollisuuksia tuleville sukupolville ja parannetaan köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseen liittyviä sosiaalisia tuloksia. Näin varmistetaan Euroopan pitkän aikavälin kilpailukyky globaalissa taloudessa säilyttäen samalla eurooppalainen elämäntapa.

Gloaalissa kilpailuympäristössä, jossa EU:n ei pitäisi kilpailla matalilla palkoilla, on kestävän ja osallistavan kasvun takaamiseksi ensiarvoisen tärkeää investoida laadukkaaseen **koulutukseen (kestävän kehityksen tavoite 4)** sekä nuoriin. Jäsenvaltioilla on tässä keskeinen asema, mutta niiden tukemiseksi on otettava täysimääräisesti käyttöön kaikki EU:n tasolla käytettävissä olevat välineet, kuten Erasmus+-ohjelma ja koheesiopolitiikka. Euroopan

¹⁸ Eurostat.

¹⁹ Ikääntymisraportti 2015: Economic and budgetary projections for the EU-27 Member States (2013–2060).

hyvinvointi ja eurooppalainen elämäntapa perustuvat sen suurimpaan voimavaraan: ihmisiin. Vuodesta 2010 vuoteen 2014 koulutusinvestoinnit vähenivät 2,5 prosenttia EU:ssa kokonaisuudessaan.²⁰ Älykkäät investoinnit, joilla parannetaan osaamisen laatua ja koulutusjärjestelmien tuloksia, ovat olennaisia. Komissio käsittelee ensi vuonna koulutuksen nykyaikaistamista, oppisopimuskoulutuksen laatua ja tutkinnon suorittaneiden jatkosijoittautumisen kartoittamista. Nuorisotakuuta vahvistetaan välineenä investoida nuoriin ja heidän taitoihinsa työuran alkuvaiheessa.

Euroopan investointiohjelman²¹ (kestävän kehityksen tavoitteet 8, 9, 12 ja 13) tarkoituksena on saada vuoteen 2020 mennessä liikkeelle 500 miljardin euron lisäinvestoinnit reaalitalouteen Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) kautta. Investoiminen useille strategisille aloille (joita ovat muun muassa koulutus, terveydenhuolto, vesi, energia, liikenne ja muu infrastruktuuri, teollisuus ja maatalous) sekä tulevaisuuteen suuntautuvien aloitteiden (jotka koskevat esimerkiksi uusiutuvaa energiaa, kiertotaloutta ja ilmastomuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista) edistäminen ovat olleet merkittävä osa ESIR-rahaston ensimmäisen vaiheen onnistumista. Toista vaihetta (ESIR 2.0²²) varten komissio on ehdottanut ilmastomuutosta koskeville hankkeille (40 prosentin) määrällistä tavoitetta. Korkeimman tason tiedotustoimilla pidetään esillä ennakoivia ehdotuksia, joilla pyritään ilmastotavoitteiden saavuttamisen lisäksi varmistamaan myös laajempien kestävän kasvun hankkeiden käynnistäminen. Lisäksi uuden ehdotuksen ansiosta on helpompi hyödyntää myös muita merkittäviä rahoituslähteitä, kuten Euroopan rakenne- ja investointirahastoja kestävän kasvun tukemiseen useilla aloilla eri puolilla EU:ta.

Kiertotalous (kestävän kehityksen tavoitteet 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14 ja 15) mahdollistaa muutosohjelman, joka luo huomattavia mahdollisuuksia työllisyyden ja kasvun lisäämiseen ja edistää kestäviä kulutus- ja tuotantomalleja. Keskittyminen resurssitehokkuuteen ja jätemäärän minimointiin maailman resurssien ehtyessä nopeasti antaa EU:lle kilpailuedun ja edistää innovointia. Se luo paikallisia työpaikkoja kaikilla osaamistasoilla ja lisää siten sosiaalisen integraation mahdollisuuksia. Siirtyminen kiertotalouteen antaa Euroopalle mahdollisuuden nykyaikaistaa talouttaan, jotta se vastaisi paremmin tulevaisuuden vaatimuksiin ja olisi ympäristöystävällisempi ja kilpailukykyisempi. Lisäksi kiertotalous edistää hiilidioksidipäästöjen vähentämistä ja energiansäästöä ja vähentää ilman, maaperän ja veden saastumista. Vuoden 2017 työohjelmassa vahvistetaan, että vuonna 2015 esitetty kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma pysyy edelleen korkealla komission asialistalla.

Euroopan kiertotalouden seurantakehys valmistuu vuonna 2017. Investointien lisäämiseksi kiertotaloudessa perustetaan foorumi tukemaan kiertotalouden rahoittamista. Toinen vuonna 2017 käynnistettävä uusi aloite on kattava muovistrategia, jolla parannetaan muovin kierrätyksen ja uusiokäytön taloudellisia näkökohtia, laatua ja levinneisyyttä sekä vähennetään (mikro)muovin joutumista ympäristöön. Se auttaa Euroopan teollisuutta kehittämään tulevaisuuden muoveja, jotka eivät ole niin riippuvaisia fossiilisista polttoaineista, ja tarjoaa ratkaisuja **meren saastumisen (kestävän kehityksen tavoite 14)** vähentämiseen globaalilla tasolla. Käsitellyn jäteveden turvallisen uudelleenkäytön edistämiseksi (**kestävän kehityksen tavoite 6**) asetetaan uudelleenkäytettävän veden

²⁰ Koulutuksen seurantakatsaus 2016.

²¹ COM(2014) 903 final.

²² COM(2016) 581 final.

vähimmäislaatuvaatimuksia. Ruokahävikkiä ja ruokajätettä käsittelevän EU:n foorumin kautta toteutetaan kestäviä elintarvikejärjestelmiä ja **ruokahävikin** ehkäisemistä (**kestävän kehityksen tavoite 12**) koskevia toimia. Niillä tuetaan YK:n tavoitetta puolittaa vuoteen 2030 mennessä koko maailman elintarvikejäte henkeä kohti. Suunnitteilla on kohdennettuja toimia, joilla helpotetaan elintarvikkeiden lahjoittamista, ihmisravinnoksi soveltumattomien elintarvikkeiden käyttöä rehun valmistukseen sekä aiempaa tehokkaampia elintarvikkeiden päiväysmerkintöjä.

EU:n ympäristösäännösten täytäntöönpano (**kestävän kehityksen tavoitteet 6, 14 ja 15**) on edelleen elintärkeää pitkän aikavälin kestävyyskannalta, ja se liittyy kiinteästi laajempiin taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin. Kuten seitsemännessä ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa korostetaan, luonnonvarojen hoito ja parantaminen on olennaista myös sen mahdollistamiseksi, että talouden sektorit, kuten maatalous, kalastus ja energia, voisivat tuottaa palveluitaan. Komissio vahvistaa ympäristötavoitteiden saavuttamisen seurantaan arvioimalla ympäristölainsäädännön täytäntöönpanoa ja käynnistää aloitteita, joilla yksinkertaistetaan ympäristöraportointia, helpotetaan oikeussuojakeinojen käyttöä ja tuetaan ympäristölainsäädännön noudattamista jäsenvaltioissa (**kestävän kehityksen tavoite 17**).

Maataloudella (kestävän kehityksen tavoite 2) on merkittävä rooli sekä Agenda 2030-toimintasuunnitelmassa että kaikissa kestävä tulevaisuuden vaihtoehtoissa, sillä se liittyy kiinteästi moniin aiheisiin, joita ovat esimerkiksi työpaikat, elintarvikkeet, ilmanlaatu, ilmastonmuutos, vesihuolto, maaperä ja biologinen monimuotoisuus (**kestävän kehityksen tavoitteet 8, 12, 6, 13 ja 15**). Tästä syystä komissio jatkaa yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamiseen ja nykyaikaistamiseen liittyvää työtä ja toteuttaa sitä koskevan laajan kuulemisen, jotta politiikan vaikutus komission kymmenen painopisteen ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen voidaan maksimoida.

Painopisteeseen 3 ”Vankka energiaunioni ja tulevaisuuteen suuntautuva ilmastonmuutospolitiikka” liittyvän työskentelynsä yhteydessä EU on hyväksynyt selkeät vuoteen 2030 ulottuvat puitteet ja työskentelee aktiivisesti kahden asiaan liittyvän kestävä kehityksen tavoitteen saavuttamiseksi.

EU on maailman suurin energiantuoja²³, joten se on altis tarjontahäiriöille. Näin ollen energiavarmuus, markkinoiden yhdentyminen ja energiatehokkuus sekä omien energiavarojen, erityisesti uusiutuvien energialähteiden, käyttö on tärkeää, jotta voimme vähentää riippuvuuttamme ulkoisista toimittajista ja pyrkiä samalla siirtymään hiilivapaaseen talouteen ja virkistämään uusia liiketoiminta-aloja. Euroopan on tehtävä oikeita valintoja nyt, kun vähähiiliseen talouteen siirtyminen vaikeutuu energiamarkkinoiden pirstaloitumisen nostaessa taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä kustannuksia. **Energiaunionin** tavoitteena on taata kohtuuhintainen, turvattu ja kestävä energian saanti yrityksille ja kotitalouksille (**kestävän kehityksen tavoite 7**). Energiaunioni edistää energia-alan yhteistyötä ja yhdentymistä kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämän EU:n strategian keskiössä ovat etenkin uusiutuvat energialähteet ja energiatehokkuus, sillä niillä on alati kasvava rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa, energiavarmuuden parantamisessa ja EU:n teollisen ja teknologisen johtoaseman vahvistamisessa.

²³ Eurostat ja Kansainvälinen energiajärjestö (IEA).

Vuoden 2015 Pariisin sopimus on ratkaiseva edistysaskel maailmanlaajuisissa pyrkimyksissä torjua **ilmastonmuutosta (kestävän kehityksen tavoite 13)**. Sopimus on koko maailman etu, ja sen syntyminen vahvistaa, että EU on oikealla tiellä pyrkiessään vähähiiliseen ja ilmastonmuutoksen kestäväan talouteen. EU on asettanut kunnianhimoiseksi tavoitteekseen supistaa kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 40 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Tavoite perustuu globaaleihin ennusteisiin, jotka ovat sopusoinnussa Pariisin sopimuksessa asetettujen keskipitkän aikavälin tavoitteiden kanssa. EU näyttää jatkossakin esimerkkiä muille antamalla sääntelyä, joka tähtää päästöjen vähentämiseen, ilmastonmuutokseen sopeutumisen tehostamiseen ja katastrofiriskien hallintaan. Lisäksi se hyödyntää muita mahdollistavia tekijöitä, jotka vauhdittavat julkisia ja yksityisiä investointeja innovointiin ja modernisointiin kaikilla keskeisillä aloilla. Vähäpäästöiseen liikkuvuuteen tähtäävällä strategialla edistetään kilpailukykyisen ja resurssitehokkaan liikennejärjestelmän toteuttamista. EU:lla oli johtava rooli neuvotteluissa, joita käytiin tänä vuonna tehdyistä globaaleista ilmailu- ja merenkulkusopimuksista, joilla pyritään vähentämään päästöjä. Ehdotuksista vähähiiliseen talouteen siirtymisen kiihdyttämiseksi kaikilla talouden aloilla EU:ssa neuvotellaan parhaillaan.²⁴

Painopisteen 4 ”Syvemmät ja oikeudenmukaisemmat sisämarkkinat ja lujempi teollisuus pohja” osalta ja erityisesti pääomamarkkinaunionin yhteydessä kehitetään useisiin kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyvää uutta ja eteenpäin suuntautuvaa lähestymistapaa, jolla varmistetaan kestävä rahoitus.

Kestävä rahoitus (kestävän kehityksen tavoitteet 8, 9, 13, 14 ja 15) on korkealla sekä G20-maiden että EU:n asialistalla, ja valtiovarainministerit, lainsäätäjät ja teollisuus pyrkivät kaikki löytämään vastauksen siihen, mitä olisi tehtävissä. Kestävän kehityksen tavoitteiden, Pariisin sopimuksen ja vähähiiliseen, ilmastonmuutoksen kestäväan, tehokkaammin kierrättävään ja resurssitehokkaaseen talouteen siirtymisen valossa EU haluaa, että nykyinen rahoitusjärjestelmä nivotaan paremmin yhteen sen politiikkojen kanssa kestäväan kasvun ja investointien tukemiseksi. Tässä yhteydessä **pääomamarkkinaunionissa** esitetään konkreettisia aloitteita, jotka koskevat esimerkiksi vihreitä joukkovelkakirjoja, pitkäaikaisten investointien edistämistä tai pankkien sääntelyyn liittyvää vakavaraisuuden arviointia. Lisäksi käytössä on järjestelmä, jolla varmistetaan sijoittajien kannalta suurempi avoimuus muiden kuin taloudellisten tietojen, mukaan luettuina monimuotoisuutta koskevien tietojen, julkistamisen osalta. Tämä kattaa muun muassa ympäristöasiat, sosiaaliset ja työntekijöihin liittyvät näkökohdat, ihmisoikeuksien kunnioittamisen, korruption ja lahjonnan torjunnan sekä muita kysymyksiä. Kestävää rahoitusta koskevan johdonmukaisen EU:n strategian määrittely auttaa yksilöimään, priorisoimaan ja järjestämään ne tavat, joilla EU:n rahoituspolitiikan uudistus voi mahdollistaa ja vakiinnuttaa (julkiset ja yksityiset) pääomavirrat kestäviin investointeihin.

Ensimmäiseksi komissio perustaa korkean tason asiantuntijaryhmän antamaan neuvontaa yleisen ja kattavan, kestäväan rahoitusta koskevan EU:n strategian kehittämisessä. Ryhmä keskittyy erityisesti ilmaston ja ympäristöriskin rahoitusjärjestelmälle aiheuttamiin haasteisiin sekä siihen, että rahoitusmarkkinat on valjastettava vastaamaan näihin haasteisiin. Asiantuntijaryhmä pohtii myös sitä, kuinka olennaiset suositukset voitaisiin laajentaa myös kestävyiden muihin ulottuvuuksiin. Tämän pitäisi mahdollistaa se, että EU voisi säilyttää

²⁴ COM(2015) 337, COM(2016) 482 ja COM(2016) 479.

kansainvälisen johtoasemansa kestäväpohjaisten markkinoiden kehittämisessä. Komissio tarkastelee tässä edistymistä pääomamarkkinaunionin väliarvioinnin yhteydessä vuonna 2017.

Painopisteen 5 ”Syvempi ja oikeudenmukaisempi talous- ja rahaliitto” yhteydessä erityisesti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja yritysten yhteiskuntavastuuta koskevat toimet auttavat vastaamaan työelämän haasteisiin 2000-luvulla, kuten kestävän kehityksen tavoitteet edellyttävät.

Nopeiden talouden, työmarkkinoiden ja väestörakenteen muutosten ja sosiaalisten ja teknologisten muutosten vuoksi kysymys osallistavasta ja kestävästä kasvusta, työllisyydestä ja ihmisarvoisesta työstä (**kestävän kehityksen tavoite 8**) on Euroopalle tärkeämpi kuin koskaan. Kriisin jälkimainingeissa **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarilla** pyritään saattamaan sosiaalinen oikeudenmukaisuus EU:n politiikkojen ytimeen. Työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen täytäntöönpanoa koskevien keskeisten periaatteiden avulla voidaan ottaa paremmin huomioon uudet taloudelliset, sosiaaliset ja ikärakenteeseen liittyvät suuntaukset. Terveys on yksi niistä tekijöistä, joilla on merkitystä vahvistettaessa henkistä pääomaa tuottavuuden ja työmarkkinoille osallistumisen kannalta. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin kautta edistetään sosiaalista ja työmarkkinoiden lähentymistä ylöspäin erityisesti euroalueella, mikä auttaa saavuttamaan **kestävän kehityksen tavoitteet 1, 3 ja 10**.

Lisäksi **yritysten sosiaalista vastuuta ja vastuullista yritystoimintaa** koskevilla EU:n toimilla kannustetaan yksityissektoria osallistumaan sosiaalisten ja ympäristötavoitteiden saavuttamiseen ja edistämään siten tasapuolista ja kestävää kasvua ja sosiaalisten oikeuksien suojelua (**kestävän kehityksen tavoite 8**). EU:n politiikoilla edistetään globaalien toimitusketjujen kaikissa vaiheissa kestävämpien käytäntöjen omaksumista metsänhoidossa, parempia työ- ja ympäristöolosuhteita tekstiilialalla ja aluskierrätyksessä sekä laittoman kalastuksen ja konfliktialueiden mineraalien ja uhanalaisten lajien kaupan torjuntaa. Komissio tehostaa vastuullista yritystoimintaa koskevaa työskentelyään keskittyen konkreettisiin toimiin, joilla vastataan nykyisiin ja tuleviin sosiaalisiin, ympäristöön liittyviin ja hallinnollisiin haasteisiin ja hyödynnetään vuonna 2011 hyväksytyssä yritysten yhteiskuntavastuuta koskevassa EU:n strategiassa yksilöityjä tärkeimpiä periaatteita ja poliittisia lähestymistapoja.

Painopisteen 7 ”Luottamukseen ja perusoikeuksien kunnioittamiseen perustuva oikeusalue” yhteydessä toteutetaan jatkuvasti politiikkatoimia, jotka liittyvät oikeutta ja sukupuolten tasa-arvoa koskeviin kestävän kehityksen tavoitteisiin.

Tehokkaalla **oikeuslaitoksella** on ratkaisevan tärkeä rooli oikeusvaltion ja unionin perusarvojen suojaamisessa (**kestävän kehityksen tavoite 16**). Toimivat oikeusjärjestelmät ovat myös ennakoedellytys investoinneille ja yritystoiminnalle suotuisan ympäristön luomiseksi. EU kannustaa jäsenvaltioita parantamaan kansallisten oikeusjärjestelmiensä tehokkuutta EU-ohjausjakson eli EU:n talouspolitiikan vuosittaisen koordinoitijakson yhteydessä.

Sukupuolten välinen tasa-arvo (kestävän kehityksen tavoite 5) on ollut yksi Euroopan unionin perusarvoista vuodesta 1957 lähtien, jolloin samapalkkaisuuden periaate kirjattiin Rooman sopimukseen. Vielä tänäänkin tarvitaan aktiivista politiikkaa, jotta voidaan parantaa naisten lahjakkuuden hyödyntämistä sekä heidän osallistumistaan työmarkkinoille. Lisäksi on tarpeen parantaa naisten taloudellista riippumattomuutta, palkkoja ja eläkkeitä, lisätä tasa-arvoa johtoasemissa, torjua sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ja lisätä sukupuolten tasa-

arvoa EU:n ulkoisissa toimissa. Viime vuosina on tapahtunut edistystä. Sukupuolten välillä on edelleen työllisysero, mutta naisten työllisyys on parantunut ennennäkemättömiin lukemiin (vuoden 2016 toisella neljänneksellä se oli 65,3 prosenttia, kun vuonna 2008 vastaava luku oli 62,8 prosenttia).²⁵ Naisten osuus EU:n suurimpien julkisesti noteerattujen yritysten hallituksissa on noussut 8,5 prosentista vuonna 2003 23 prosenttiin vuonna 2016.²⁶ Sukupuolten välisiin palkka- ja eläke-eroihin liittyvät haasteet ovat edelleen suuria, eivätkä erot osoita kaventumisen merkkejä. Vaikka naiset hyötyvät koulutuksesta, heidän tuntipalkkansa oli vuonna 2014 edelleen 16,7 prosenttia matalampi kuin miehillä ja heidän eläkkeensä keskimäärin 40 prosenttia matalampi kuin miehillä.²⁷ Komissio on *Strategisessa toimintaohjelmassaan sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi 2016–2019* sitoutunut edistämään sukupuolten tasa-arvoa painopistealoilla, ja se esittää vuonna 2017 aloitteen, jolla edistetään miesten ja naisten työ- ja yksityiselämän tasapainon parantamista.

Pakolaiskriisin yhteydessä painopistettä 8 ”Kohti uudenlaista maahanmuuttopolitiikkaa” koskevalla työskentelyllä tuetaan edistymistä useissa kestävän kehityksen tavoitteissa.

Maailmassa on tällä hetkellä enemmän pakolaisvirtoja kuin kertaakaan toisen maailmansodan päättymisen jälkeen. Kotinsa on joutunut jättämään yli 65 miljoonaa ihmistä maailmanlaajuisesti.²⁸ Tässä yhteydessä tarvitaan uutta kattavaa muuttoliikepolitiikkaa, jolla edistetään laillisia väyliä ja puututaan laittomiin muuttovirtoihin ja pelastetaan näin henkiä, suojellaan ihmisarvoa ja autetaan kasvun tukemisessa ja eriarvoisuuden vähentämisessä (muun muassa **kestävän kehityksen tavoitteet 1 ja 10**). Muuttoliikkeen hallinnasta ovat yhdessä vastuussa paitsi EU:n jäsenvaltiot myös EU:n ulkopuoliset kauttakulku- ja lähtömaat. Euroopan muuttoliikeagenda²⁹ ja sen jatkotoimet, mukaan lukien uusi kumppanuuskehys kolmansien maiden kanssa³⁰, muodostavat kattavan lähestymistavan, joka perustuu perusoikeuksien kunnioittamiseen, luottamukseen, solidaarisuuteen ja keskinäiseen vastuuseen.

2.3. Euroopan unioni sitoutuneena globaalina kumppanina edistämässä Agenda 2030 -toimintaohjelmaa

Agenda 2030 -toimintaohjelman visio on täysin **EU:n ulkoisen toiminnan** tavoitteiden mukainen, myös kestävän kehityksen tavoittelun osalta.³¹ EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa³² vahvistetaan EU:n ulkoisen toiminnan strateginen suunta ja yksilöidään selkeät yhteydet Agenda 2030 -toimintaohjelmaan. Siinä korostetaan, että EU:n ulkoisessa toiminnassa on tärkeää omaksua kattava lähestymistapa. Lisäksi todetaan, että EU:n tasolla tarvitaan yhdenmety lähestymistapa, jotta voidaan lisätä EU:n vaikutusta väkivaltaisten konfliktien ja kriisien ehkäisyssä ja niihin vastaamisessa sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden välisen johdonmukaisuuden parantamisessa. Kestävän kehityksen

²⁵ Eurostat.

²⁶ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/business-finance/supervisory-board-board-directors/index_en.htm

²⁷ Eurostat.

²⁸ YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), ”Global trends: forced displacement in 2015” (2015).

²⁹ COM(2015) 240 final.

³⁰ COM(2016) 385 final.

³¹ Ks. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklan 2 kohdan d alakohta.

³² EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia: ”Jaettu näkemys, yhteinen toiminta: vahvempi Eurooppa”, kesäkuu 2016.

tavoitteet tulevat olemaan monialainen ulottuvuus kaikessa työssä globaalistrategian toteuttamiseksi.³³ Globaalistrategiassa korostetaan, että meidän turvallisuutemme ja lähialueidemme hyvinvoinnin välillä on suora yhteys. Tämä koskee myös EU:n laajentumisprosessissa mukana olevia maita ja naapurimaita. Kestävän kehityksen tavoitteita myötäillen valtioiden ja yhteiskuntien selviytymiskyvyn edistäminen kaikilla tasoilla on yksi tapa edistää vakautta ja kestävää kehitystä maailmanlaajuisesti vahvistaen samalla Euroopan omaa turvallisuutta ja hyvinvointia.

EU:n laajentumispolitiikassa keskitetään jatkossakin ponnistelut oikeusvaltion vahvistamiseen, mikä käsittää turvallisuuden, perusoikeudet, demokraattiset instituutiot ja julkishallinnon uudistamisen, sekä talouden ja kilpailukyvyn kehittämiseen. Nämä perustekijät Kööpenhaminassa ja Madridissa vahvistettujen jäsenyyden arviointiperusteiden täyttämiseksi ovat täysin sopusoinnussa Agenda 2030 -toimintaohjelman kanssa.

Tarkistetussa **Euroopan naapuruuspolitiikassa** (2015) otettiin naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvien maiden kanssa käyttöön eriytyvät kumppanuudet, joiden keskeisenä tavoitteena on vakauttaminen. Poliittikka tarjoaa EU:lle tarvittavat välineet käynnistää kumppanimaiden kanssa vuoropuhelu turvallisuudesta, selviytymiskyvyn kehittämisestä, hyvästä hallintotavasta, demokratiasta ja ihmisoikeuksista, talouskehityksestä, yhteenliitettävyydestä, energiasta, muuttoliikkeestä ja liikkuvuudesta. Näin ollen se tukee kestävää kehitystä.

EU:n toiminnalla on erityinen asema tuettaessa **kriisien ehkäisyä, hallintaa ja ratkaisemista** eripuolilla maailmaa. Esimerkkejä toiminnasta ovat yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan operaatiot, huomattava taloudellinen tuki Afrikan rauhanrahastolle ja äskettäinen ehdotus tukea turvallisuutta ja kehitystä edistävien valmiuksien kehittämistä turvallisuusalan uudistusta koskevan strategisen kehityksen³⁴ puitteissa. EU kannattaa turvallisuuden käsitteen ymmärtämistä laajemmin siten, että se kattaa myös osallistavat ja vastuuvälittömät instituutiot kaikilla tasoilla.

EU kannattaa voimakkaasti **oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa** kehitysyhteistyössä, jonka täytäntöönpano on olennaisen tärkeää kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Tämä lähestymistapa kattaa kaikki ihmisoikeudet ja edistää osallisuutta ja osallistumista, syrjimättömyyttä, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta, avoimuutta ja vastuuvälittömyyttä. Sukupuolten tasa-arvo on EU:n arvojen keskiössä ja se on vahvistettu EU:n oikeudellisissa ja poliittisissa puitteissa. Naisten oikeuksien, sukupuolten tasa-arvon ja naisten ja tyttöjen vaikutusmahdollisuuksien lisäämisen edistäminen on EU:n painopiste kaikilla ulkoisen toiminnan aloilla.

EU:n kehitysyhteistyöpolitiikalla on keskeinen asema Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanossa. EU on maailman suurin kehitysyhteistyön toimija, joten sillä ja sen jäsenvaltioilla on huomattava vaikutus kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen maailmanlaajuisesti. Tästä syystä komissio esittää yhdessä tämän tiedonannon kanssa ehdotuksen **uudeksi kehityspolitiikaksi koskevaksi eurooppalaiseksi konsensukseksi**³⁵, joka myötäilee Agenda 2030 -toimintaohjelman kokonaisvaltaista lähestymistapaa.

³³ Neuvoston päätelmät Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittisesta globaalistrategiasta, 17. lokakuuta 2015, 5 kohta.

³⁴ JOIN(2016) 31 final.

³⁵ COM(2016) 740 final.

Ehdotuksella uudeksi konsensukseksi pyritään saavuttamaan ensisijainen tavoite poistaa köyhyys yhdistämällä järjestelmällisesti sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöulottuvuus ja vahvistamalla yhteyksiä kehityksen ja turvallisuuden sekä humanitaaristen ja muuttoliikkeeseen liittyvien kysymysten välillä.

Ehdotus uudeksi eurooppalaiseksi konsensukseksi merkitsee myös näkökulman muuttumista täytäntöönpanokeinojen suhteen. Siinä luovutaan perinteisestä keskittymisestä kansainväliseen kehitysapuun ja siirrytään ottamaan käyttöön huomattavasti laajemmat varat, joita kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, yhdistämällä apu paikallisiin resursseihin ja lisäämällä yksityisiä investointeja. Lisäksi siinä korostetaan hyvien kansallisten ja kansainvälisten politiikkojen ja politiikan johdonmukaisuuden merkitystä. Hiljattain ehdotettu **Euroopan ulkoinen investointiohjelma**³⁶, joka perustuu hyviin kokemuksiin Euroopan investointiohjelmasta, on hyvä esimerkki tästä uudesta täytäntöönpanokeinoja koskevasta lähestymistavasta.

Ehdotuksessa uudeksi kehityspolitiikkaa koskevaksi eurooppalaiseksi konsensukseksi komissio ehdottaa uutta tapaa työskennellä kumppanimaiden ja jäsenvaltioiden kanssa paremman yhdenmukaisuuden, täydentävyyden ja tuloksellisuuden varmistamiseksi: yhteisestä suunnittelusta yhteisiin toimiin. Lisäksi on selvästi tarpeen edistää eriytetympiä **kumppanuuksia** kumppanimme kehityssuuntausten ja -tarpeiden mukaisesti. Samalla on keskityttävä kaikkein köyhimpiin ja heikoimmassa asemassa oleviin sekä tunnustettava edistyneempien kehitysmaiden merkitys kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Yhdessä tämän tiedonannon kanssa esitetään myös **Cotonoun sopimuksen jälkeiseen kehikseen** liittyvä tiedonanto³⁷ tulevista suhteista Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden kanssa. Se on keskeinen esimerkki tällaisista räätälöidyistä kumppanuuksista.

EU:n humanitaarisella avulla on tärkeä rooli elintärkeän avun antamisessa, ja se auttaa vähentämään haavoittuvuutta ja suojelemaan ihmisarvoa. Äärimmäisen ja kroonisen köyhyyden keskittymistä hauraisiin valtioihin pahentaa usein luonnonkatastrofien ja tuhoisien konfliktien toistuminen, joka vakavoittaa humanitaarisia tilanteita entisestään. Tämä uhkaa enenevässä määrin saavutettua kehitystä ja vaikuttaa kielteisesti kokonaisten alueiden ja yhteiskuntien vakauteen. EU on edelläkävijä kaikkein haavoittuvimpien yhteisöjen selviytymiskyvyn kehittämisessä. Se valmistelee tietä tehokkaammille yhteistyötoimille, joissa yhdistetään humanitaarinen toiminta, pitkän aikavälin kehitysyhteistyö ja olemassa olevat poliittiset sitoumukset ja edistetään näin köyhyyden poistamista.

EU:n kauppapolitiikalla, sellaisena kuin se on vahvistettu Kaikkien kauppa -strategiassa, tuetaan täysimääräisesti maailmanlaajuisia kestävä kehitystä etenkin keskittymällä kaupan ja kehityksen yhteyksiin. Talouskumppanuussopimusten kaltaiset kauppasopimukset sekä kauppajärjestelmät, kuten ”Kaikki paitsi asept” (EBA) ja vahvistettu yleinen tullietuusjärjestelmä (GSP+), tukevat kestävä kehitystä voimakkaasti nivomalla kaupan kehitykseen ja hyvään hallintotapaan.

EU:n vaikutus rajojensa ulkopuolella ei rajoitu vain sen ulkoisten toimien asialistaan. Monet EU:n politiikoista, joilla on sisäinen ulottuvuus, vaikuttavat kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoon maailmanlaajuisesti. Tästä syystä **kaikkien EU:n politiikkojen johdonmukaisuuden lisääminen** on ratkaisevan tärkeää kestävän kehityksen tavoitteiden

³⁶ COM(2016) 581 final.

³⁷ JOIN(2016) 52.

saavuttamisen kannalta. Kehitykseen vaikuttavien politiikkojen johdonmukaisuus on olennainen tekijä EU:n vastauksessa perussopimuksissa vahvistettuun kestävä kehityksen haasteeseen. Konkreettiset hankkeet, kuten Afrikan sisäiset ja Eurooppaan Välimeren alueen halki kulkevat energiaverkkoyhteydet, sekä EU:n käynnissä olevat toimet kestävien globaalien toimitusketjujen aikaansaamiseksi esimerkiksi puu- ja vaatetusala, tuovat esiin johdonmukaisen lähestymistavan edut.

3. EU:N ROOLI AGENDA 2030 -TOIMINTAOHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA

3.1. Hallintotapa

Kestävä kehitys edellyttää kokonaisvaltaista ja monialaista poliittista lähestymistapaa, jotta voidaan varmistaa taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien haasteiden käsittely yhdessä. Näin ollen kestävässä kehityksessä on viime kädessä kysymys hallintotavasta, ja se edellyttää oikeita välineitä, jotta voidaan varmistaa politiikan johdonmukaisuus kaikilla temaattisilla aloilla sekä EU:n ulkoisen toiminnan ja sen muiden politiikanalojen välillä.

Nykyisen komission uusi rakenne, jossa on varapuheenjohtajia, ja sen projekteihin perustuva lähestymistapa ovat keskeisiä välineitä tällaisen työskentelytavan helpottamisessa. Projektiryhmillä, joissa kootaan yhteen erilaisia alakohtaisen politiikan näkökohtia, pyritään varmistamaan, että yhdellä politiikanalalla toteutetut toimet vahvistavat muiden alojen aloitteita, jolloin saadaan aikaan yhdenmetympi asialista, jonka osat vahvistavat toisiaan. Lisäksi uuteen ensimmäisen varapuheenjohtajan tehtävään sisältyy horisontaalinen vastuu kestävästä kehityksestä. Poliitiikan johdonmukaisuuden varmistamiseksi ensimmäinen varapuheenjohtaja toimii koordinaattorina, joka ohjaa komission työskentelyä Agenda 2030 -toimintaohjelman aktiivista täytäntöönpanoa silmällä pitäen.

Komission **paremman sääntelyn välineiden** käyttö on toinen tapa varmistaa kestävä kehityksen tehokkaampi sisällyttäminen EU:n politiikkoihin. Kaikissa komission vaikutustenarvioinneissa on arvioitava ympäristöön liittyviä, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia, jotta kestävyysnäkökohdat otettaisiin asianmukaisesti huomioon. Myös jälkiarvioinneissa on analysoitava kaikkia kolmea ulottuvuutta vahvan yhdenmetyt lähestymistavan pohjalta. Lujitetut vaikutustenarvioinnin suuntaviivat ja tehostetut menettelyt, jotka vahvistavat tämän valtavirtaistamista koskevan lähestymistavan, ovat keskeisessä asemassa vuonna 2015 hyväksytyssä sääntelyn parantamista koskevassa paketissa. Sidosryhmien osallistuminen ja julkiset kuulemiset ovat paremman sääntelyn välineiden toinen kokonaisuus, jolla vastataan Agenda 2030 -toimintaohjelman ytimessä olevaan osallistavuuden vaatimukseen.

Talouspolitiikan EU-ohjausjakso eli EU:n talouden ohjausjärjestelmä keskittyy voimakkaasti työllisyyteen ja sosiaaliseen tulokuntoon ja edistää näin kestävämpää sosioekonomista mallia Euroopan unionissa.

3.2. Rahoitus

EU:n talousarvio, joka vastaa noin yhtä prosenttia koko EU:n bruttokansantulosta (BKTL), on investointitalousarvio, joka täydentää kansallisia talousarvioita ja lukuisia EU:n politiikka- ja sääntelyvälineitä haasteisiin vastaamisessa sekä Euroopan tasolla että kansainvälisesti. Komissio on jo suurelta osin sisällyttänyt EU:n talousarvioon ja rahoitusohjelmiin

taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöön liittyvän ulottuvuuden, jotka ovat kestävän kehityksen tavoitteiden keskiössä. EU:n rahoitusohjelmien vuosia 2014–2020 koskevaan tuloskehykseen sisältyy jo näitä kolmea ulottuvuutta koskevia olennaisia raportoitavia seikkoja.

Myös **Tuloksiin keskittyvä EU:n talousarvio -aloitteella**³⁸ pyritään varmistamaan, että jokainen eurooppalaisten veronmaksajien veroeuro käytetään mahdollisimman hyvin yhteisen tulevaisuutemme parantamiseen. Siirtyminen kustannusten mittaamisesta tulosten mittaamiseen – ja pääasiassa sääntöjen noudattamisen varmistamisesta myös mahdollisimman hyvien tulosten saavuttamiseen – varmistaa sen, että varojen myöntämisessä voidaan huomioida riittävän joustavasti kiireelliset tarpeet ja keskittyä painopisteisiin.

Euroopan investointiohjelmassa viitataan nimenomaisesti kestävän kehityksen tavoitteisiin ja edistetään johdonmukaisuutta suhteessa EU:n talousarvioon. Eri toimintalinjoja, kuten **Euroopan rakenne- ja investointirahastoja**, ja välineitä, kuten **Verkkojen Eurooppa -välinettä**, käytetään yhdessä **Euroopan investointipankin** rahoituksen kanssa edistämään kestävyystavoitteita, kuten energiatehokkuutta ja puhdasta liikennettä. Tässä hyödynnetään innovatiivisia rahoitusvälineitä, joiden avulla voidaan saavuttaa riittävän laajat investoinnit. On myös tehty poliittinen sitoumus osoittaa vähintään 20 prosenttia EU:n talousarviosta ilmastotoimiin. Lisäksi odotetaan, että **Horisontti 2020 -puiteohjelman** talousarviosta osoitetaan vähintään 60 prosenttia kestäväan kehitykseen ja 35 prosenttia ilmastotoimiin. Osana globaalia kumppanuutta kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanemiseksi (**tavoite 17**) EU on sitoutunut kollektiivisesti osoittamaan 0,7 prosenttia suhteessa BKT:ään **viralliseen kehitysapuun** Agenda 2030 -toimintaohjelman aikataulun puitteissa. Lisäksi se osoittaa lyhyellä aikavälillä kollektiivisesti 0,15 prosenttia suhteessa BKT:ään viralliseen kehitysapuun vähiten kehittyneille maille ja nostaa avun 0,20 prosenttiin Agenda 2030 -toimintaohjelman aikataulun puitteissa.

Vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevaa uutta monivuotista rahoituskehystä ennakoiden komissio tutkii, kuinka EU:n talousarviolla ja tulevilla rahoitusohjelmilla voitaisiin parhaiten jatkossakin edistää asianmukaisesti Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamista ja tukea jäsenvaltioita niiden toimissa.

3.3. Edistyksen mittaaminen kansallisella tasolla, YK:n alueiden ja EU:n tasolla ja globaalisti

Edistystä on tärkeää mitata järjestelmällisesti ja avoimesti. Agenda 2030 -toimintaohjelma mahdollistaa seurannan ja arvioinnin alueellisella, kansallisella ja globaalilla tasolla. EU on koordinoitusti jäsenvaltioidensa kanssa sitoutunut toimimaan aktiivisesti kaikilla tasoilla maksimoidakseen edistymisen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa, varmistaakseen vastuullisuuden kansalaisiin nähden ja huolehtiakseen siitä, että kukaan ei jää jälkeen.

Agenda 2030 -toimintaohjelma sisältää 17 tavoitetta ja 169 alatavoitetta. YK:n tilastotoimikunta sopi maaliskuussa 2016 indikaattorikehyksestä, joka käsittää 230 indikaattoria ja jota käytetään globaalin seurannan käytännöllisenä lähtökohtana. Toimintaohjelmaan sisältyy seuranta myös YK:n alueiden tasolla. YK:n Euroopan

³⁸ http://ec.europa.eu/budget/budget4results/initiative/index_en.cfm

talouskomission (UNECE) alueella suoritettavan seurannan osalta valmistellaan parhaillaan etenemissuunnitelmaa ohjaamaan kestävän kehityksen tavoitteita koskevaa UNECEen kuuluvien maiden tilastotyöskentelyä. Kansallisella tasolla YK kehottaa jäsenvaltioita perustamaan järjestelmiä edistyksen mittaamiseen ja raportointiin.

Komissio seuraa ja tarkastelee edistymistä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa ja raportoi siitä EU:n puitteissa. Tähän kuuluu säännöllinen raportointi EU:n panoksesta Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanoon YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittisen foorumin yhteydessä.

Ensimmäinen katsaus EU:n ja sen jäsenvaltioiden asemaan suhteessa kestävän kehityksen tavoitteisiin löytyy tämän tiedonannon rinnalla julkaistavasta Eurostatin julkaisusta³⁹. Vuodesta 2017 lähtien komissio seuraa kestävän kehityksen tavoitteita EU:n puitteissa yksityiskohtaisemmin ja säännöllisemmin. Se kehittää tätä varten viiteindikaattorikehyksen ja hyödyntää useita komission, virastojen, Euroopan ulkosuhdehallinnon ja jäsenvaltioiden parhaillaan toteuttamia seuranta- ja arviointimenettelyjä.

3.4. Yhteinen täytäntöönpanovastuu ja huippuosaamisen palkitseminen

Kestävän kehityksen tavoitteet ovat kaikkien julkishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan tasojen yhteistyöhanke, jossa kaikki YK:n jäsenvaltiot ovat mukana. Täytäntöönpanon on tapahduttava yhteistyössä kaikkien kanssa.

Tässä tiedonannossa luodaan puitteet Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanolle EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti EU toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan silloin, jos tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla kuin jäsenvaltioiden toimilla. Tiivis yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa on näin ollen tarpeen. Monet kestävään kehitykseen vaikuttavat seikat ovat sellaisia, että jäsenvaltioiden on puututtava niihin itse samalla kun ne luovat omia kansallisia puitteitaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä omille kansalaisille ja YK:lle raportoimiseksi.

Kaupungeilla ja paikallisviranomaisilla on erityinen rooli Agenda 2030 -toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa niin niille omistetun tavoitteen (**tavoite 11**) kuin muidenkin kaupunkiasioihin liittyvien tavoitteiden osalta. Kaupungit ovat nykypäivän taloudellisten, ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten haasteiden ytimessä. Yli 70 prosenttia EU:n kansalaisista asuu kaupunkialueilla, ja noin 85 prosenttia EU:n BKT:sta tuotetaan kaupungeissa.⁴⁰ Nämä kaupunkialueet ovat Euroopan talouden moottoreita, jotka toimivat innovatiivisten kestävien ratkaisujen katalysaattoreina ja edistävät siirtymistä vähähiiliseen ja palautumiskykyiseen yhteiskuntaan. On kuitenkin sellaisiakin kaupunkialueita, joissa ongelmat, kuten työttömyys, eristäytyminen, köyhyys ja saastuminen ovat pahimmillaan.

Vuonna 2016 hyväksyttyä kaupungeja koskevaa EU:n toimintaohjelmaa edistetään tästä syystä kokonaisvaltaisesti yhdessä paikallisviranomaisten kanssa kattaen kaikki kestävän kehityksen näkökohdat ja osallistuen samalla myös globaalin uuden

³⁹ Eurostat, ”Sustainable Development in the European Union – A statistical glance from the viewpoint of the UN Sustainable Development Goals” (2016).

⁴⁰ Eurostat.

kaupunkikehitysohjelman⁴¹ täytäntöönpanoon. Komissiolla on keskeinen rooli kaupunkien koskevan EU:n toimintaohjelman täytäntöönpanossa, jossa on otettava huomioon kaupunkien monimuotoisuus ja niiden vastuualueet sekä vuorovaikutus ympäröivien alueiden kanssa. Komissio tarjoaa asiantuntemusta, toteuttaa toimia ja toimii välittäjänä monitasoisissa hallintoprosesseissa.

Kestävää kehitystä ei saada aikaan ainoastaan julkisen sektorin toimilla. Se on kansalaisten, kansalaisyhteiskunnan, järjestöjen ja yritysten yhteinen hanke. Yhä useammat yritykset suhtautuvat myönteisesti kestävän kehityksen tavoitteisiin ja toteuttavat yritysten yhteiskuntavastuuta käytännössä, mistä on etua sekä niille itselleen että Euroopan taloudelle ja yhteiskunnalle. Eurooppalaiset yritykset voivat tarjota innovatiivisia ratkaisuja tulevaisuuden haasteisiin ja toimia muutosvoimina EU:ssa ja sen rajojen ulkopuolella. Yhteiskunnan laajasti käsitettynä on vakiinnutettava kestävyys johtavaksi periaatteeksi niissä monissa valinnoissa, joita jokainen kansalainen, yritys ja kansalaisyhteiskunnan toimija tekee joka päivä.

Komissio perustaa sidosryhmäfoorumin seuraamaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista eri aloilla ja mahdollistamaan parhaiden käytänteiden vaihdon sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla. Tavoitteena on dynaaminen foorumi, joka kokoaa yhteen sekä julkisen että yksityisen sektorin sidosryhmiä. Foorumi voisi toimia vertaisoppimiskeskuksena, jossa sidosryhmät voisivat keskustella kestävyystoimista ja kertoa toisilleen käynnissä olevista toimivista aloitteista. Vuosittain myönnettävällä European Sustainability Prize -kestävyyspalkinnolla palkitaan aloitteita, jotka ovat antaneet käänteentekevän panoksen Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanoon.

4. PÄÄTELMÄT

EU, joka on perusarvoihin ja oikeudenmukaisuuteen perustuva hanke, pitää YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelmaa (Agenda 2030) ainutlaatuisena mahdollisuutena parantaa tulevaisuutta. Kestävän kehityksen tavoitteiden taustalla oleva visio toimia ihmisten, planeetan ja hyvinvoinnin hyväksi on täysin oman eurooppalaisen ohjelmamme mukainen: kestävyys on eurooppalainen tuotemerkki. Olemme tietoisia planeettamme asettamista rajoista, resurssien niukkuudesta, eriarvoisuuden lisääntymisestä ja kestävän kasvun merkityksestä sosiaaliturvajärjestelmiemme ylläpitämisen kannalta ja haluamme ohjata sekä Euroopan että maailman talouden uudelle tielle parantaaksemme ihmisten elämää ja taataksemme, että kaikkia, erityisesti nuoria, kohdellaan tasapuolisesti.

Tulevaisuuden turvaaminen edellyttää oikeiden poliittisten valintojen tekemistä nyt. Poliitiikkojemme ja säännöstömme kartoittaminen on osoittanut selkeästi, että EU:n toimilla vastataan kaikkiin 17:ään kestävän kehityksen tavoitteeseen. Lisäksi monet tavoitteista ovat Junckerin komission tärkeimpien poliittisten painopisteiden ytimessä. Kestävän kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla ainoastaan siinä tapauksessa, että uusissa politiikoissa otetaan alusta alkaen huomioon kestävyys ja politiikan johdonmukaisuus ja että nykyisiä politiikkoja pannaan kentällä täytäntöön yhteistyössä kaikkien sidosryhmien kanssa kaikilla tasoilla.

⁴¹ Hyväksytty lokakuussa 2016 Quitossa YK:n Habitat III -konferenssissa, A/CONF.226/4.

Komissio on täysin sitoutunut Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamiseen seuraavien keskeisten toimien ja hallinnollisten tekijöiden kautta:

- Komissio sisällyttää kestävä kehityksen tavoitteet EU:n politiikkoihin ja aloitteisiin ja pitää kestävä kehitystä olennaisena johtavana periaatteena kaikissa politiikoissaan. Nykyisissä ja uusissa politiikoissa olisi otettava huomioon kestävä kehityksen kolme pilaria eli sosiaaliset, ympäristöön liittyvät ja taloudelliset näkökohdat. Komissio varmistaa tätä varten paremman sääntelyn välineidensä avulla, että sen politiikkojen kestävyys on taattu.
- Komissio raportoi vuodesta 2017 lähtien säännöllisesti EU:n edistymisestä Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanossa.
- Edistääkseen kestävä kehitystä kaikkialla maailmassa EU jatkaa työskentelyä ulkoisten kumppanien kanssa käyttäen kaikkia ulkoisen politiikan puitteissa käytettävissään olevia välineitä ja tukien erityisesti kehitysmaissa toteutettavia toimia.
- Komissio on sitoutunut edistämään Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanoa EU:n lainsäädäntövallan ja budjettivallan käyttäjien eli neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa sekä EU:n muiden toimielinten, kansainvälisten järjestöjen, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, kansalaisten ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Komissio perustaa sidosryhmäfoorumin seuraamaan kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista eri aloilla ja mahdollistamaan parhaiden käytänteiden vaihdon sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla.
- Komissio käynnistää pohdinnan pitkän aikavälin vision kehittämisestä vuoden 2020 jälkeistä aikaa silmällä pitäen.

Yhdistyneiden kansakuntien puitteissa annettujen sitoumusten mukaisesti jäsenvaltioita kehoitetaan pysymään sitoutuneina ja kehittämään kansallisia puitteita kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi toteuttamalla EU:n politiikkoja oikea-aikaisesti ja arvioimalla saavutettua edistystä.

Taulukko: Agenda 2030 - kestävän kehityksen tavoitteet⁴²

Agenda 2030 - kestävän kehityksen tavoitteet

Tavoite 1.	Poistaa köyhyys sen kaikissa muodoissa kaikkialta
Tavoite 2.	Poistaa nälkä, saavuttaa ruokaturva, parantaa ravitsemusta ja edistää kestävää maataloutta
Tavoite 3.	Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille
Tavoite 4.	Taata kaikille avoin, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet
Tavoite 5.	Saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia
Tavoite 6.	Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille
Tavoite 7.	Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille
Tavoite 8.	Edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja
Tavoite 9.	Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita
Tavoite 10.	Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä
Tavoite 11.	Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat
Tavoite 12.	Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys
Tavoite 13.	Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan*
Tavoite 14.	Säilyttää meret ja merten tarjoamat luonnonvarat sekä edistää niiden kestävää käyttöä
Tavoite 15.	Suojella maaekosysteemejä, palauttaa niitä ennalleen ja edistää niiden kestävää käyttöä; edistää metsien kestävää käyttöä; taistella aavikoitumista vastaan; pysäyttää maaperän köyhtyminen ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen
Tavoite 16.	Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeuspalveluiden pariin; rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla
Tavoite 17.	Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta

* Tässä kuitenkin tunnustetaan, että ilmastonmuutosta koskeva Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimus on ensisijainen kansainvälinen ja hallitustenvälinen foorumi vastattaessa ilmastonmuutokseen maailmanlaajuisesti.

⁴² YK:n päätöslauselma A/RES/70/1.